

МОЗГАЛЬОВ Андрій

*аспірант кафедри цифрових технологій і професійної освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

КІЗИМ Світлана

*науковий керівник, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Актуальність потреби у моніторингу якості підготовки фахівців з інформаційних технологій постійно зростає в зв'язку з розвитком цифрових технологій, необхідністю опанувувати нові програми та сервіси, творчо використовувати отримані знання в професійній діяльності. На переконання Р. Гуревича, Н. Опушко та ін. «цифровізація освіти є потужною тенденцією в сфері реформування та модернізації освітнього середовища» [1, с. 30]. Необхідно зважати й на те, що цифрові технології у закладах вищої освіти використовуються як «електронно-дидактичний ресурс, мережеві технології освітнього призначення та технології створення освітнього середовища» [3, с. 21]. Це підвищує вимоги до рівня професійної підготовки фахівців з інформаційних технологій, посилюючи конкуренцію на ринку праці. Крім того, сучасні цифрові трансформації, тенденції цифровізації в Україні та світі активізують пошук інноваційних шляхів підготовки фахівців з інформаційних технологій.

Вивчення наукових публікацій з даної проблеми свідчить, що різні аспекти підвищення якості підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій представлені в дослідженнях багатьох науковців. Так, В. Биков визначає сучасні завдання інформатизації освіти, Р. Гуревич і В. Кобися розглядають роль цифрових технологій навчання в епоху цивілізаційних змін, І. Кучерак розкриває вплив цифровізації на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей, Т. Войтюк і М. Кадемія досліджують цифровізацію сучасної професійно-технічної освіти, С. Кізім вивчає особливості використання інформаційно-телекомунікаційних технологій у формуванні професійних умінь майбутніх фахівців, Н. Опушко розглядає специфіку формування цифрової компетентності майбутніх учителів початкових класів. На наше переконання, особливої дослідницької уваги потребує моніторинг якості підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій в закладах вищої освіти.

Мета статті - презентувати результати моніторингу якості підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій в закладах вищої освіти.

Підготовка конкурентно спроможного фахівця в закладах вищої освіти вимагає дотримання комплексу умов, як з боку здобувача (наявність стійкого пізнавального інтересу, бажання самонавчатися та самореалізуватися, навичок

самоорганізації, ініціативності), так і з боку закладу вищої освіти, якому вкрай необхідно забезпечити добре «організований освітній процес із ефективними методами та формами навчання» [2].

З метою підвищення якості підготовки фахівців з інформаційних технологій в закладах вищої освіти нами було розроблено педагогічну технологію, що реалізувалась за такими етапами: підготовчо-орієнтаційний (передбачав проєктування та розроблення шляхів підвищення якості підготовки фахівців з інформаційних технологій, вивчення змісту та професійної спрямованості освітніх компонент); пізнавально-регулятивним (передбачав реалізацію пізнавальної складової розробленої технології за обраними компонентами, регуляцію викладацьких впливів і педагогічних умов); творчо-результативний (передбачав з'ясування ефективності розробленої технології і педагогічних умов підготовки фахівців з інформаційних технологій, активізації творчого пошуку здобувачів та бажання досягати найкращих результатів).

Дана технологія ґрунтувалась на компетентнісному (як ключовому у формуванні досліджуваного феномена, враховує професійні вимоги до сучасного фахівця, серед яких не тільки наявність знань, а й уміння їх використовувати та вирішувати різні професійні проблеми); аксіологічному (формує гуманістично-ціннісні ідеали майбутнього фахівця, є основою морально-етичного вибору, сприяє ціннісному усвідомленню цифрових технологій); системному (розглядає процес підготовки фахівців з інформаційних технологій як цілісну систему); синергетичному (стимулює якісні зміни особистості майбутнього фахівця, що відображають його готовність вирішувати проблеми, продукувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення) та культурологічному (спрямовує на розуміння цифрових технологій як складову світової культури).

Відповідно до цих наукових підходів використовувались дидактичні принципи – міждисциплінарності (забезпечує поєднання традиційних методів з новітніми технологічними інноваціями, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань з практичними вміннями), діалогічної взаємодії (є важливим чинником організації процесу підготовки фахівців з інформаційних технологій, оскільки саме ефективний діалог між здобувачами і викладачем уможливорює високий навчальний результат), рефлексивності (є основним чинником самопізнання та самооцінки професійного потенціалу здобувачів, що дає змогу консолідувати наукові та творчі можливості майбутніх фахівців з інформаційних технологій).

З урахуванням існуючих вимог до проведення педагогічного експерименту (В. Бондар, О. Дубасенюк, С. Гончаренко, О. Пехота та ін.), метою дослідно-експериментальної роботи було впровадження педагогічних умов у процес підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Реалізація цієї мети вимагала виконання таких завдань: по-перше, діагностування якості підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Це завдання мало провідне значення, оскільки саме з'ясування вихідного рівня досліджуваного феномену дало змогу визначити окремі недоліки у підготовці здобувачів на спеціальність 126 інформаційні технології й окреслити напрями подальшої роботи.

Проведений констатувальний експеримент засвідчив необхідність підвищення якості підготовки здобувачів означеної спеціальності у закладах вищої освіти. Це вимагало впровадження спеціальної методики, що ґрунтувалась на таких педагогічних умовах: створення інформаційно-розвивального середовища, набуття професійних знань, залучення здобувачів до практичної діяльності.

Відповідно до цих умов, протягом формувального етапу експерименту використовувались такі форми і методи роботи: аналіз та обговорення виконаних проєктів, дискусії на тему «Які труднощі виникали?», «Що вдалося?», «Що потрібно вдосконалити?»; майстер-класи, круглі столи та колективні рецензії на наукові публікації здобувачів; самостійна аналітична робота учасників експерименту - написання творчих пропозицій, ведення щоденників спостережень, підготовка звітів з розвитку цифрової компетентності. Серед методів навчання відзначимо аналітичні та інтерактивні методи, метод аналогії і узагальнення, метод порівняльного аналізу, методи експертного оцінювання та самооцінювання, рефлексивно-творчі методи.

По закінченню формувального етапу експерименту ми провели контрольний діагностичний зріз, який показав значне зменшення кількості здобувачів з низьким рівнем з 54% до 19%, підвищення середнього рівня з 37% до 47% , підвищення високого рівня з 9% до 34%. Такий позитивний результат свідчить про результативність обраних педагогічних умов, а також форм і методів навчання.

Таким чином, на основі аналізу результатів дослідно-експериментальної роботи можемо констатувати позитивну динаміку у підвищенні якості підготовки фахівців з інформаційних технологій експериментальної групи, які мають переважно високий (34%) і середній (47 %) рівні. У порівнянні з контрольною групою це значно кращий результат.

Проведене дослідження свідчить про ефективність розроблених теоретичних засад, педагогічних умов, форм і методів навчання, що були реалізовані протягом формувального експерименту за підготовчо-орієнтаційним, пізнавально-регулятивним і творчо-результативним етапами. До напрямів подальших досліджень відносимо вивчення впливу цифрових технологій на інтелектуально-творчий розвиток здобувачів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Гуревич Р., Кадемія М., Опущко Н., Ільніцька Т., Плахотнюк Г. Роль цифрових технологій навчання в епоху цивілізаційних змін. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 62. 2021. С. 28–38.

2.Кучерак І. В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. Інноваційна педагогіка. Вип.22. Т.2. 2020. С. 91-94.

3.Барановська І.Г., Барановський Д.М., Мозгальова Н.Г, Бордюк О.М. Використання засобів ІКТ у процесі дистанційного наавчання майбутніх учителів музичного мистецтва. Наукові записки. Вип.150. 2021. С.21-37.